

AVENTURES, 1972

„Érdekes módon a zene volt meg előbb, mégis úgy tűnt, mintha Ligeti György Szilágyi Dezső meséjére írta volna az *Aventures* című kompozícióját. Zene és színpad bámulatos egységét sikerült létrehozni. Az egyébként elvontnak ható konkrét zene minden mozzanata itt valóban megjelenített tartalomban konkretizálódott, anélkül, hogy ez a hangról hangra következetes lefedettség egy pillanatra is magyarázkodóvá, illusztratívává tette volna a színpadot, elnehezítette volna a mű intellektuális ironiájának szabad szárnyalását.”³⁴ (Dévényi Róbert)

„A Ligeti György *Aventures* című zenéjére készített csillogóan értelmes és szép bábjáték szereplői: fogasra akasztott férfiöltöny, esernyő, sildes egyensapka, női álhaj és kalap, stólák, szőrmeboák, gyászfátylak, pisztoly, újság, képes magazin, szentelt gyertya, gyászkoszorú stb. Ezekből bomlik ki az emberi tragikomédia, a bölcséleti játék: alá- és fölérendeltségről, szabadságról, rabságról, emberi és elembertelenedett kapcsolatokról, életről, halálról és az anyagi kötöttségektől való megszabadulás vágyáról.

Ligeti zenedarabjában a koloratúr-bravúrokat előtrillázó női hang, az érzékeny bűgő alt vagy a különálló tenor hajlításai, áriái már-már nem emberi hangon szólnak meg, egyszerre jelentve a tárggyá csökkent emberi életet és azt, hogy a tárgyak miféle fullasztó hatást fejtenek ki, mennyire személyiséggyilkos a szerepük. Amikor a női fodrászfejről – a fekete színház nézője előtt láthatatlan mozgó eszközök segítségével – csábító útjára indul egy kifrizórozott női paróka, döbrentő, taszító, gyilkos hatású a látvány.”³⁵ (Molnár Gál Péter)

„Egyike a legötletesebb és leginkább képzőművészeti forrásokból táplálkozó daraboknak. Azt kutatja, meddig lehet elmenni a mozgó képzőművészet irányába úgy, hogy megmaradjon a dráma, a játék

és a színházszerűség. (...) Itt már csak tárgyak szerepelnek, de olyan tárgyak, amelyek tökéletesen emberi tulajdonságokat vesznek fel. Mozgásuk, hajladozásuk, majdnem naturalista, ha a kalap alatt ott lenne a fej, a zakóban a férfi, a paróka alatt az arc stb. De mindezek csak jelzések – utalnak az emberre, akit a maguk abszurd módján helyettesítenek, képviselnek.”³⁶ (Passuth Krisztina)

„Ligeti György *Aventures* című, tárgyjátékként előadott darabjára illik talán a legjobban a groteszk műfaji meghatározás: a zene bizzar játékosságát az emberi tulajdonságokkal felruházott, bravúros technikával s humoros leleménnyel mozgatott tárgyak valósággal megsokszorozzák. A tárgyak, ruhadarabok úgy kelnek életre a színpad steril tárgyi világában, hogy az emberi magatartás közhelyeinek, konvencióinak, sztereotípiáinak valóságos viharát kavargatják maguk körül; hamis, hazug s mégis nagyon valóságos ez a világ. S a viharzó kalandok, kalandocskák, groteszk felhanggal képpé formált tragédiák nagyságrendjét, ugyancsak kontrasztként, pontosan meghatározza az egyetlen „élőlény”, a néma tárgyak csendéletét végigszaglászó, majd a tárgyi világ romjai fölött újra megjelenő kisegér. Az *Aventures* ritka kis remekmű. Ligeti György groteszk zenéje olyan érzelmi töltést ad az önálló életre támadó tárgyaknak, s e tárgyak nagyszerűen megkomponált képi világa, mozgatásuk végtelenül finom, könnyed és elegáns megoldásai oly mértékben támasztják alá a zenei gondolatokat, hogy a néző úgy érzi: együtt születtek, nem léteztek, de nem is létezhetnek külön-külön.”³⁷ (Csík István)

(Ligeti György – Szilágyi Dezső: *Aventures*. Tervező: Koós Iván. Rendező: Szőnyi Kató. Szereplők: Kalmár Éva, Kardos Melinda, Szakály Márta, Turcsányi Erzsébet, Erdős István, Gyurkó Henrik, Pataky Imre, Varanyi Lajos)

34 Dévényi Róbert: *Bábfesztivál Pécsen*. (Színház, 1972. 3. 17. o.)

35 Molnár Gál Péter: *Színház bábokkal*. (In.: *A mai magyar bábszínház*. Szerk.: Szilágyi Dezső. Corvina, 1978. 38. o.)

36 Passuth Krisztina: *Koós Iván*. (Corvina, 1986. 50. o.)

37 Csík István: *Arcok és álarok*. (Színház, 1976. 6. 26-27. o.)

Aventures 1.

Aventures 2.